

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—,
polletno Din 16.—, četrt-
letno Din 9.—, inozemstvo
Din 64.—. — Poštno-čkovni
račun 10.603.

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška cesta 5

Telefon interurban 113.

Cena inseratov: cela
stran Din 2000.—, pol stra-
ni Din 1000.—, četrt strani
Din 500.—, 1/8 strani Din 250.—,
1/16 str. Din 125.—, Mali oglasa-
ni vsaka beseda Din 1.20.

Preobloženi smo.

Jezernik Baltazar, kmet v Št. Ilju pri Velenju.

Z novim letom je doznal naš kmet za razne obremenitve, vpeljane po pravilniku o kuluku in obljubljeni s takso na vprežno živino. Že itak težavni in kritični gospodarski položaj, ki nas je v preteklem letu zagrabil, se je sedaj še poostiril. Šolske obremenitve in z njimi tesno združeno povišanje občinskih doklad, ki se stopnjujejo, nam daresno misliti. Po nekaterih občinah so doklade dosegle 600 do 700 odstotkov vključno varčnemu gospodarstvu občinskih in šolskih odborov. K ozdravitvi gospodarske krize bi bila neobhodno potrebna zaščita kmetov pred nadaljnimi obdačitvami. Dejstvo je, da imajo od gospodarsko močnega in zdravega kmetijskega gospodarstva svojo korist drugi stanovi, pred vsem obrtništvo in trgovina. Kaj pomenja za državo moralno zdrav in gospodarsko trden kmetijski stan, ni treba posebno podarjati. Če ta stan propade, izgubi država ne samo svoj stalni in največji davčni vir, marveč tudi svojo najtrdnjšo podlago. Naš položaj pa se dnevno slabša. Zaman je naše varčevanje, delo in trpljenje. Cene našim pridelkom stalno padajo, posebno živini, svinjam in lesu. Obleka, orodje in sploh vse, kar mora kmet kupovati, pa je po večini ohranilo cene. Naravno je, da ob takih mislih podpre kmet čestokrat s svojo žuljavo roko od skrbi razorano čelo. Velika brezposelnost po mestih in industrijskih krajih bo zašla tudi na podeželje. Marsikateri posestnik, ki bi moral imeti za dobro obdelovanje posestva hlapca in deklo, ne bo zmogel v takšnih razmerah plače za nobenega. Kakšne bodo posledice, si lahko predstavimo. Drugi stanovi imajo predpisane delovne ure, s katerimi toliko zaslužijo, da se preživijo in oblačijo. Mi pa ko bi delali dnevno samo toliko ur kot drugi, si še za živež ne pridelamo. Dočim imamo mi predvideno, koliko moramo šteti za zavarovalnino, davke, obleko, orodje in popravilo gospodarskih poslopij, ne vemo, koliko bomo imeli dohodkov. Prevelikokrat smo varani v svojih upih na pridelek. Čestokrat nas dohitijo vremenske neugode: toča, suša, povodenj, nesreča pri živini. Bolezen v družini najbolj prizadene kmeta, ker pri nas ni upeljano zavarovanje kot pri mnogih drugih stanovih, ki dobijo v bolezni podporo. Iz tega je razvidno, da oni, ki imajo gotove

plače ali stalne dohodke, lažje sodelujejo pri kuluku kot mi kmetje. Letni obračuni našega kmetijskega gospodarstva izpričujejo resnost položaja, posebno še v krajih, ki so oddaljeni od industrijskih krajev in mest, vsled česar je vnovčevanje naših pridelkov še bolj otežkočeno. To je naša velika skeleča skrb ne samo enega ali deseterih ali stoterih, ampak tisočerihi naši domovini in naši državi Jugoslaviji zvestih sinov, ki negujemo in obdelujemo s tolikim čuvstvom našo rodno zemljo, ki nas še komaj preživlja in skromno oblači. Zavedamo se vsesplošnih težavnih pogojev razmer ter da je k ublažitvi teh potrebna velika mera energije, samozatajevanja in složnosti. Ob enem pa obračamo pozornost pristojnih činiteljev pri državni in banski upravi na opisani težki položaj našega kmetijskega stanja, naj to jemljejo v poštev, ko se določajo davki in druga breme.

Na Dunaju se je mudil zadnji teden nemški zunanji minister dr. Curtius. Časopisje je tudi povdarjalo, da je za bivanja nemškega državnika v Avstriji tudi madžarski ministrski predsednik grof Bethlen nekam izginil in je bil najbrž tudi on na Dunaju. Dr. Curtius je naglasil glede razmerja med Nemčijo ter Avstrijo cilj: En narod in dve državi! Iz tega cilja sledijo tudi

Admiral Aznar — predsednik španske vlade.

enaka pota nemške ter avstrijske politike. Časopisje vidi v nemškem obisku na Dunaju pomembno delo za gospodarsko zblizanje med obema republikama.

Po pomorskem sporazumu v Rimu. Že zadnjič smo poročali, kako sta se po posredovanju Angležev sporazumeli v Rimu glede pomorske moči Francija ter Italija. Podrobnosti sporazuma niso znane, a toliko je gotovo, da bodo splošno stanje brodograjske obeh držav l. 1936 to-le: Francija 670.000 ton, Italija 441.000 ton. Mussolinija je prisilila k tako znatnem popustu najostrejša italijanska gospodarska kriza, katero bo skušala sedaj po sporazumu Italija ublažiti z zasiguranjem jej zunanjim posojilom. Pomorski sporazum je odobril višji fašistični svet, razpravljala sta o njem tudi francoski in angleški parlament. Rimska pogodba pride v obdobje Združenih držav in Japonske.

Nemčija bo uvedla najbrž nove davke. Na predlog socialnih demokratov in komunistov bodo najbrž uvedeni v Nemčiji ti-le novi davki: Za premoženja nad 500.000 mark naj se uvede 20% obdavčitev. Podoben davek se naj uvede sploh na vse dohodke preko 50.000 mark. Preuredila bi se naj tudi lestvica dohodninskega davka. Nemški fin. minister je glede omenjenega predloga mnenja, da so prizadeti že sedaj tako obdavčeni, da bodo uzakonjena nova bremena zasegla ves dobiček.

Načrt spremembe ustave na Poljskem. Načrt za spremembo poljske ustave je v glavnih obrisih ta-le: Predvsem se uvede nov način volitve predsednika republike. Potom plebiscita se izbere eden od dveh kandidatov, katerih predlaga enega parlament in senat, drugega pa predsednik republike, ki zavzema to mesto za časa volitev. Predsednik ima izključno pravico izbrati člane vlade. Politično je vlada odgovorna parlamentu. Za predlog izglasovanja nezaupnice vladi je potrebno, da stavi tozadevni predlog četrtina parlamenta. Po načrtu je še spremenjena starost volilcev. Parlament ima neomejeno pravico v pogledu zakonodaje in nadzorstva nad delom vlade.

Angleški naučni minister odstopil. Naučni minister Macdonaldove vlade Karol Trevelyan je podal ostavko vsled porazov, katere je doživel njegov protikrški zakon. V političnih krogih so mnenja, da bo pospešil odstop enega najbolj uplivnih ministrov delavske vlade vladno krizo in da bo prišlo do volitev v državni zbor. Katoliški krogi so zelo veseli, ker je zapustila

vlado oseba, ki je hotela uničiti katoliško Cerkev na Angleškem.

Iz pomirjene Indije. Indijski podkralj lord Irwin in vodja upornih indijskih nacionalistov Ghandi sta se po dolgih razgovorih sporazumela na te le točke: Vzrok vznemirjenja Indijcev monopol na sol v glavnem ostane, vendar bode dovoljeno prebivalstvu ob morski obali, da nabira, suši in prodaja sol. Uvozu angleškega blaga se ne bodo več stavile ovire, pač pa bo zvišala indijska uprava nanj carino od 15 na 20 odst. Vsem, katerim je bilo zaplenjeno imetje radi neplačevanja davkov, se bode imetje vrnilo pod gotovimi pogoji. Izpuste se vsi politični jetniki, ki niso zakrivilili nasilnih dejanj. Po tem sporazumu bodo sodelovali indijski nacionalisti pri razgovorih o novi ustavi, ki bode dala Indiji značaj svobodnega dominijona po vzgledu Avstralije-Kanade itd.

Borba proti krščanstvu in Cerkvi.

Tajno društvo framasonov ali prosto zidarjev, o katerem smo v zadnji številki poročali, da je zanetilo v nekdanji Avstriji ono sovražno postopanje proti Cerkvi, ki je znano pod imenom jožefinizma, še vedno podpihuje borbo proti veri in zlasti proti katoliški Cerkvi. To je pravzaprav življenjski element framasonstva. Tako se izživlja osobito francosko framasonstvo. Letos se obhaja 50letnica francoskega protiverskega šolskega zakonodajstva. To je uprav framasonski jubilej. Tisti francoski minister, ki je l. 1880 začel in tekom let izvojeval borbo zoper versko šolo na Francoskem ter s pomočjo parlamenta vpeljal brezversko državno šolo, to je Julij Ferry, je bil vnet član framasonske lože. To delo je v prvem desetletju dosedanjega stoletja dokončal ministrski predsednik Combes, ravno tako navdušen framason, z raznimi proticerkvenimi zakoni, zlasti z izgonom verskih redov iz francoskih šol, z razdrtjem konkordata (pogodbe) z rimskim papežem in s popolno ločitvijo države od Cerkve. Ko so leta 1910 postavili ministru Ferryju spomenik, za katerega so se najbolj trudili in delali framasoni in njihovi politični prijatelji — to je stranka radikalov —, so dali Ferryja tako upodobiti, da poklanja brezversko državno šolo francoski republiki v dar. Boljše bi bilo in resničnejše, če bi Ferry na tem spomeniku brezversko šolo poklanjal v dar framasonski loži.

Framasonstvo je razširjeno daleč po svetu. Prostoziidarske lože so tudi v naši državi, osobito v Beogradu in Zagrebu. Kjer pride do upliva, ga tudi dobro uveljavi za svoje cilje. Zadnji čas framasonstvo tudi razpihuje borbo zoper katoliško Cerkev, ki sedaj divja v Litvi. To je država, ki leži ob baltskem morju severno od Poljske ter ima

2½ milijona prebivalcev. Izmed 100 prebivalcev je 80 katoličanov. Kljub temu, da je ta država po svoji veliki večini katoliška, se upa sedanja vlada voditi najostrejši boj zoper katoliško Cerkev. Zatrila je vse katoliške prosvetne organizacije, zlasti mladinske. Zapira duhovnike in druge katoliške voditelje. Posebno sovražno nastopa zoper katoliško-organizirano mladino, zlasti zoper dijaštvo. Zadnje dni so zopet zaprli 10 katoliških dijakov. O veliki noči bo vojno sodišče zopet sodilo 8 dijakov in 4 duhovnike. Obsojenci pridejo ali v ječe ali v vojaška taborišča. Da bi katoliški Cerkvi zadala še hujši udarec, namerava vlada vpeljati civilni zakon, to je takšen, ki se ne sklene v cerkvi, marveč pred državnim uradnikom. Ker so škofje proti tej nekrščanski nakani protestirali s posebnim pastirskim listom, je vlada začela tudi proti njim postopati. Cerkve in cerkveni govori so pod kontrolo žandarjev, ki morajo pridige sproti zapisovati in o njih vladi poročati. Preko radija vlada sporoča ljudem, naj ne poslušajo duhovnikov, ter vsem preti z velikim kaznimi, ki bi se uprli vladnim ukrepom. Tako delajo framasoni in njihovi politični prijatelji.

Drugi podpihovatelj protiverske in proticerkvene gonje pa je nekrščanski socializem. Kaj delajo ruski boljševiki, je vsemu svetu znano. Krščanski svet dobro pozna strahovite protiverske zločine ruskega boljševizma, pa ničesar ne stori, da bi se to divjanje končalo. Boljševiški voditelji nameravajo tekom 5 let izvršiti svoj gospodarski program, pa tudi svoj protiverski program: uničiti v Rusiji krščanstvo ter celo Rusijo spremeniti v brezbožno. Brezboštvo, to je boljševiška religija. V to svrhu podpira boljševiška vlada agitacijo brezbožnikov z vsemi sredstvi. Ogromne svote iz siromašnega ruskega delavca in kmeta iztisnjene — do krvi iztisnjene denarja — je boljševiška vlada izdala za brezbožniško agitacijo. Vsi v Rusiji izhajajoči boljševiški listi so pisani v brezbožniškem duhu. Vlada jih podpira ter potroši letno samo za papir, ki so na njem tiskani, preko 3½ milijarde dinarjev.

Voditelji socialne demokracije se, kar se tiče njihovega razmerja do vere in krščanstva, ne razlikujejo dosti od boljševikov. Saj so socialni demokratje sinovi istega očeta kakor boljševiki: nemškega židovskega pisatelja Karla Marksa. Med voditelji socialne demokracije v Nemčiji, zlasti med njenimi poslanci, je gotovo dvetretjinska večina takšnih, ki so odpadli od krščanske vere ter so postali brez konfesije = brez vsake veroizpovedi. Tudi v naši državi in v naši ožji domovini so takšni socialistični voditelji in uredniki socialističnih listov. Kar se pa tiče socialne demokracije v sedanji Avstriji, kar prekipeva sovraštva zoper katoliško Cerkev. Ves socialno-demokratski strankarski aparat je v službi agitacije za odpad od katoliške Cerkve. Prej so socialisti dolžili državnega kanclerja dr. Seipla, da je on kriv številnih odpadov od katoliške vere. To je seve bila navadna socialdemokratska laž. Dokaz za to je nadaljevanje

socialdemokratske agitacije za izstop iz katoliške Cerkve. Dr. Seipel, najspodobnejši avstrijski državnik, ki je sedanjo Avstrijo rešil pogube, ko je bila na robu prepada, že dolgo časa ni več na vladi. Kljub temu je po socialdemokratskih poročilih preteklo leto izstopilo na Dunaju iz katoliške Cerkve 10.000 oseb, število vseh odpadnikov na Dunaju pa znaša 120.000. To je najboljši dokaz, da je socialna demokracija skozinsko hujskaška. Za delavstvo ne more in tudi noče storiti ničesar. Samo hujskati zna: delavstvo hujska ne samo na razredno borbo, marveč tudi proti Cerkvi in Bogu. Tako morejo samo delati ljudje, ki nimajo vesti.

Po okrožnici zagrebškega nadškofa dr. Bauerja. V zadnji številki smo objavili okrožnico nadškofa dr. Bauerja, v kateri naroča molitev za Slovence in Hrvate v Italiji. Fašistični krogi so zbegani radi nadškofovega poziva, ki ima isti datum, kakor lanska okrožnica sv. Očeta, v kateri je naročil molitve za kristjane v Rusiji. Ne samo Slovani, ampak tudi pravi katoličani druge narodnosti pričakujejo, da bo imel korak jugoslovanskih škofov za Cerkve ugodne posledice in bode razčistil položaj. Veliko italijanskih katoličanov obsoja fašistično gonjo proti sloj. duhovščini in slovenskemu jeziku v cerkvi, gonjo, ki se ne razlikuje od boljševiške. Vatikan še ni zavzel stališča glede dr. Bauerjeve okrožnice.

*

Radio statistika.

Trgovinsko ministrstvo ameriških Združenih držav Severne Amerike je objavilo statistiko glede števila radioaparatur in na nje priklopljenih slušal na celem svetu. Po tej ugotovitvi je v celem v obratu 24 milijonov radioaparatur, ki predstavljajo vrednost 84 milijard Din.

Ako računamo povprečno na 1 aparat po 3 slušala, posluša pošiljke radio postaj 72 milijonov ljudi. Samo v Združenih državah Severne Amerike je v rabi 10.500.000 aparatov, v Evropi 11 milijonov. Letne takse na radio cenijo v Evropi na 2240 do 2520 milijonov D. Najnižji davek na radio ima Francija in sicer 21.84 Din, najvišjega Turčija z 2464 Din na leto.

Radio-industrija je osredotočena na: Združene države, Anglijo ter Nemčijo. Te države tudi izvažajo radio-izdelke. Ameriški tozadevni izvoz je znašal leta 1929 — 1288 milijonov Din in v prvih 10 mesecih leta 1930 982 milijonov dinarjev.

Za pravkar navedenimi suhimi številkami se skriva velik pomen. Priklopitev 72 milijonov ljudi na radio oddajne postaje je mogočna izločitev človeštva iz omejenosti domačega kraja. Ti ljudje so danes čisto v drugem smislu zvezani s središči kulture nego pred leti, ko še ni bilo radia. Človeštvo, ki posluša predavanja, vesti, petje ter muziko daleč preko mej ožje domovine, se čuti kot enota. Seveda še bo preteklo nekaj časa, predno se bodo pokazale y prakti koristi radia, kar se tiče izobrazbe.